

A. Το στρατόπεδο - φυλακή της Γυάρου

1. Χρήση του (οι κρατούμενοι)
2. Οι κτηριακές εγκαταστάσεις
3. Διάρκεια λειτουργίας του

B. Στρατόπεδο συγκέντρωσης (ορισμός)

Γ. Μακρόνησος

1. Γεωγραφικά δεδομένα
2. Ιστορία (παλιότερη και σύγχρονη)
3. Α. Φραγκιά : **Λοιμός** (αποσπάσματα)
4. Οργανισμός Αναμορφωτηρίων Μακρονήσου

Δ. Το Μακρονήσι (από Internet)

<http://eyploia.aigaiο-net.gr/modules.php?name=News&file=article&sid=546>

Το στρατόπεδο - φυλακή της Γυάρου

Η Γυάρος, το μικρό αυτό νησί των Κυκλάδων ήταν κατά την αρχαιότητα κατοικημένο, αλλά οι κάτοικοί του το εγκατέλειψαν για να αποφύγουν (κατά τον Πλίνιο) τις επιθέσεις τεραστίων ποντικών. Χρησιμοποιήθηκε σαν τόπος εξορίας από τους Ρωμαίους και τους Βυζαντινούς. Και πρόσκαιρα και για λίγους μήνες ως στρατόπεδο **ανεπιθύμητων οπλιτών** από το ελληνικό κράτος (1922) και Ιταλών αιχμαλώτων από τους Γερμανούς (1943). Να σημειωθεί ότι η κυβέρνηση Μεταξά είχε επιλέξει τη Γυάρο ως τόπο εξορίας, αλλά η υγειονομική επιτροπή που, με εντολή της, επισκέφθηκε το νησί το έκρινε ακατάλληλο. Ο, τι όμως έκρινε ακατάλληλο η δικτατορία το βρήκε κατάλληλο η κοινοβουλευτική κυβέρνηση Σοφούλη και ο Άγγλος οργανωτής των φυλακών Γουίκαμ και το 1947 μεταφέρθηκαν εκεί περίπου 14.500 πολιτικοί κρατούμενοι, οι οποίοι με καταναγκαστική εργασία άρχισαν να χτίζουν το κτίριο των φυλακών, που έμεινε ημιτελές ως το 1951, όταν η κυβέρνηση Πλαστήρα κατήργησε τη Γυάρο ως τόπο εξορίας και κράτησης. Συνολικά από το νησί πέρασαν μεταξύ 1947 και 1950 18.000 κρατούμενοι. Το 1949 υπήρχαν 8.111 κατά τον Ν. Αλιβιζάτος, που ζούσαν κυρίως σε σκηνές, γιατί το κτίριο των φυλακών χωρούσε περί τους χίλιους. Τελικά η κατασκευή του ολοκληρώθηκε από την κυβέρνηση Παπάγου, η όλη δε υπόθεση αποτέλεσε μέγα οικονομικό σκάνδαλο αφού στοίχισε 10.700.000.000 δραχμές (713.000 δολάρια) χωρίς ουσιαστικά να πληρωθούν ημερομίσθια!

Η δικτατορία των συνταγματαρχών επαναχρησιμοποίησε τη Γυάρο από τον πρώτο ήδη μήνα. Στις 28.4.67 μεταφέρθηκαν εκεί οι πρώτοι 6.118 κρατούμενοι, οι οποίοι έφθασαν συνολικά τις 7.500. από αυτούς 1.000 έμεναν στο κτίριο των φυλακών και οι υπόλοιποι σε σκηνές. Για πρώτη φορά στη Γυάρο κρατήθηκαν και 240 γυναίκες, που μεταφέρθηκαν εκεί από τις φυλακές Αλικαρνασσού. Οι κρατούμενοι ζούσαν σε συνθήκες πειθαρχημένης διαβίωσης, που δεν διέφεραν ουσιαστικά από τη διαβίωση των φυλακισμένων, μολονότι κανείς τους δεν είχε καμιά καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου εις βάρος του. Μολονότι κατά τη διάρκεια της κράτησής τους δεν σημειώθηκαν οι βιαιοπραγίες και οι βασανισμοί της περιόδου του εμφύλιου Πολέμου, οι κρατούμενοι υπέφεραν από τη στενότητα του χώρου, την έλλειψη νερού και το κακό σιτηρέσιο. Η διεθνής κατακραυγή αλλά και η απόπειρα της χούντας να προχωρήσει σε κάποιον επιφανειακό εκδημοκρατισμό του καθεστώτος της, την οδήγησαν το καλοκαίρι του 1973 στην κατήργηση του στρατοπέδου και την απόλυση των κρατουμένων. Η ανατροπή του Παπαδόπουλου από τον Ιωαννίδη είχε συνέπεια να χρησιμοποιηθεί και πάλι η Γυάρος σαν φυλακή για 44 πολιτικούς κρατούμενους, από τον Φεβρουάριο του 1974 και ως την πτώση της χούντας.

Στρατόπεδο συγκέντρωσης

Το **στρατόπεδο συγκέντρωσης** ή **στρατόπεδο κράτησης** είναι τόπος όπου κρατείται μεγάλος αριθμός ανθρώπων, που εγκλείεται συχνά χωρίς δίκη και με συνοπτικές διαδικασίες. Οι κρατούμενοι συνήθως έχουν κοινή εθνική ή θρησκευτική ταυτότητα ή πολιτικά πιστεύω. Τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, αν και γνωστά σαν μέθοδος από τα παλιά χρόνια, εμφανίστηκαν οργανωμένα προς τα τέλη του 19ου αιώνα, όταν η Βρετανική Αυτοκρατορία λειτούργησε τέτοια στρατόπεδα κατά τον

Πόλεμο των Μπόερ. Τα πιο γνωστά στρατόπεδα είναι αυτά που οργάνωσαν οι Ναζί κατά τη διάρκεια του Δεύτερου Παγκόσμιου Πόλεμου με σκοπό κυρίως την φυσική εξόντωση των Εβραίων της Ευρώπης.

Μακρόνησος

Η **Μακρόνησος** ή «Μακρονήσι» ή κατά τους αρχαίους χρόνους «Ελένη» ή όπως την αναφέρει ο Στράβων «Κρανάη» είναι νησί του Αιγαίου πελάγους και βρίσκεται κοντά στις ακτές της Αττικής, απέναντι από το Λαύριο. Είναι το δυτικότερο νησί των Κυκλάδων και διοικητικά υπάγεται στη νήσο Κέα (Τζια). Έχει επίμηκες σχήμα (3 τ.χμ από Β. προς Ν. και πλάτος περίπου 500 μ.), η έκτασή της είναι περίπου 18 τ.χμ. και το έδαφός της είναι χαμηλό, με μικρούς λόφους, ξηρό και βραχώδες. Η ψηλότερη κορυφή (281μ.) είναι στο βόρειο άκρο καλούμενη Τρυπητή επειδή υπάρχει φυσική σήραγγα από Α. προς Δ. Έχει 28 χμ. μήκος ακτών, που σχηματίζουν τρεις όρμους τους Αγκάλιαστρο, Γερολυμνιώνα και Μαυριά. Μεταξύ των δύο τελευταίων και στη τοποθεσία Καταζυγιά υπάρχει μεγάλο φυσικό σπήλαιο. Στο νησί υπάρχουν λίγες πηγές που συχνά στερεύουν. Σήμερα η Μακρόνησος είναι ακατοίκητη, αν και παρουσιάζει περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα μελισσοκομίας (από κατοίκους του Λαυρίου) καθώς και παράλιας ερασιτεχνικής αλιείας, ιδιαίτερα υποβρύχιας, όταν και εφόσον καιρικές συνθήκες την επιτρέπουν.

Ιστορία

Στους αρχαίους χρόνους η νήσος έφερε το όνομα «Ελένη» ή «Ελένη νήσος» επειδή κατά την ελληνική μυθολογία όταν την ωραία Ελένη απήγαγε ο Πάρις στη Τροία ή στην επιστροφή από εκεί με τον Μενέλαο, εκείνη αποβιβάστηκε στη νήσο αυτή. Ο Στράβων μόνο την αναφέρει επίσης και «Κρανάη», παίρνοντας το όνομά της από την κόρη του Κραναού, βασιλιά της Αθήνας. Στο νησί υπάρχει εγκατάσταση της νεότερης νεολιθικής περιόδου (5η Χιλιετία π.Χ.) Έχουν βρεθεί αρχαία ερείπια, τεμάχια κιόνων και κρηπιδώματα μεγάλου αρχαίου κτίσματος. Εκτός αυτών στο νησί υπάρχουν δύο μικροί ναΐσκοι, του Αγίου Γεωργίου και της Θεοτόκου, που κτίστηκαν πάνω σε θεμέλια αρχαίων κτιρίων (πιθανώς αρχαίων ναών). Κατά τη διάρκεια του Βαλκανικού πολέμου (1912- 1912) στη Μακρόνησο είχε μεταφερθεί μεγάλος αριθμός Τούρκων αιχμαλώτων, που έζησαν εκεί μέχρι της υπογραφής ειρήνης οπότε και μετακινήθηκαν στη Τουρκία.

Από τον Απρίλιο του 1947 η Μακρόνησος και στη διάρκεια του εμφυλίου χρησιμοποιήθηκε ως στρατόπεδο συγκέντρωσης «εθνικής αναμόρφωσης» για χιλιάδες κομμουνιστές, πολιτικούς κρατούμενους και λιποτάκτες στρατιώτες. Τον Οκτώβριο του 1949 ιδρύθηκε ο αυτόνομος Οργανισμός Αναμορφωτηρίων Μακρονήσου με τα γνωστά αρχικά «Ο.Α.Μ.» που όμως σε πολύ μικρό σχετικά χρονικό διάστημα, μετά την επίσκεψη στο νησί της Βασίλισσας Φρειδερίκης, διαλύθηκε. Εξ αυτών των λόγων, το νησί κρίθηκε με απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη, μνημείο της εποχής του εμφυλίου, οπότε σήμερα νησί και κτίσματα των επιμέρους στρατοπέδων σε αυτό προστατεύονται από παρεμβάσεις. Ο επίσημος δικτυακός τόπος του δήμου Κέας, περιγράφει την ιστορία του κολαστηρίου ως εξής:

"Το τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου ακολουθεί η αρχή του εμφυλίου πολέμου. Η Μακρόνησος αποτελεί μία από τις μελανότερες σελίδες της ιστορίας του. Το 1947 εξορίζονται εκεί όλοι οι νεοσύλλεκτοι στρατιώτες με "ύποπτα φρονήματα",

επανδρώνοντας τρία ειδικά τάγματα οπλιτών. Το 1948 δημιουργείται το 4ο τάγμα στο οποίο μεταφέρονται οι πολιτικοί εξόριστοι. Σαν "κολυμπήθρα του Σιλβάμ" όπως ονόμαζαν το Μακρονήσι, ο τρόμος και τα βασανιστήρια ήταν η μέθοδος για ιδεολογική αναβάπτιση η οποία θα δηλωνόταν με την δήλωση μετάνοιας. Έλληνες βασάνιζαν Έλληνες. Σε σκηνές ενός ατόμου ζούσαν τρεις. Οι δοκιμασίες πολλές και κυρίως αυτή ως δίψας. Όταν δεν μπορούσε να φτάσει το καϊκι που μετέφερε νερό, τους έδιναν αλμυρό μπακαλιάρο... Απειλές, ατομικοί και ομαδικοί βασανισμοί βρίσκονταν στο καθημερινό πρόγραμμα με σκοπό να σκύψουν το κεφάλι, να καμφθεί το ηθικό. Όσοι δεν υπέγραφαν δήλωση μετάνοιας μεταφέρονταν στην χαράδρα του Α' ΕΤΟ κι από εκεί περνούσαν στρατοδικείο. Όσοι υπέγραφαν, για να αποδείξουν την ανάνησή τους, τους έβαζαν πέτρες στα χέρια και τους διέταζαν να λιθοβολήσουν τους αμετανόητους. Αυτούς που λίγο πριν μοιράζονταν της ίδιες φοβίες."

Η ιστορία της Μακρονήσου στη λογοτεχνία και τον κινηματογράφο έχει αποδοθεί - μεταξύ άλλων- μέσα από δύο σπουδαία έργα, τον «Λοιμό» του Ανδρέα Φραγκιά (1972, Κέδρος) και την κινηματογραφική του μεταφορά από τον Παντελή Βούλγαρη στο «Happy Day» (1976, βραβεία: Καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας και μουσικής στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 1976).

Οργανισμός Αναμορφωτηρίων Μακρονήσου

Η Μακρόνησος αναγορεύτηκε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης με εισήγηση του Γ.Ε.Σ προς το υπουργείο Στρατιωτικών στις 19/2/47. Η εισήγηση εγκρίθηκε στις 3/4/47 και οι πρώτοι σκαπανείς - αριστεροί στρατιώτες δίχως όπλα - έφτασαν στη Μακρόνησο στις 26/5/47. Η Μακρόνησος δεν ήταν ένας απλός τόπος εξορίας. Ήταν ένα οργανωμένο σύστημα εξόντωσης. Ήταν μια μελετημένη καταπιεστική και ψυχολογική μάχη, που δινόταν καθημερινά ενάντια στη συνείδηση και αξιοπρέπεια όλων, ενάντια στην αντοχή του ανθρώπου. Ένα σύστημα «Αναμόρφωσης» για όλα τ' αγύριστα κεφάλια, προκειμένου ν' αναβαπτιστούν και ν' αλλάξουν τα φρονήματά τους, τις ιδέες τους, τα ιδανικά τους.

Ο τρόπος λειτουργίας του στρατοπέδου καθορίστηκε με την ψήφιση και την εφαρμογή στη συνέχεια του Ο.Α.Μ (Οργανισμός Αναμορφώσεως ή Αναμορφωτηρίων Μακρονήσου), 1949. Έως τότε η Μακρόνησος δεν υπάκουε σε κανένα νομικό καθεστώς, ενώ είχαν προηγηθεί: Το ΝΔ 329/18.8.1947 (καθεστώς πειθαρχημένης διαβίωσης). Ο ΑΝ 511/31.12.1947 (σχετικά με τα στρατόπεδα συγκέντρωσης). Το ΝΔ 687/7.5.1948 (σχετικά με την επ' αόριστον παράταση του χρόνου εκτόπισης). Μετά την ήττα του Δ.Σ.Ε θα δημιουργήθηκε το καθεστώς υπαγωγής και των πολιτικών κρατουμένων στα τάγματα. Έτσι, ενώ ο Εμφύλιος πόλεμος έχει λήξει πια, στα πλαίσια εφαρμογής του Ο.Α.Μ μεταφέρονται στη Μακρόνησο ακόμα πολίτες προς «αναμόρφωση». Μεταξύ των κατηγοριών των εγκλείστων υπό «αναμόρφωση» υπάρχουν αξιωματικοί του ΕΛΑΣ, υπόδικοι πολιτικοί κρατούμενοι, ανήλικοι πολιτικοί κατάδικοι, εξόριστες γυναίκες απ' το Τρίκερι, προληπτικά συλληφθέντες πολίτες κ.ά. Σκοπός του Ο.Α.Μ είναι: « η διά της διαφωτίσεως και διαπαιδαγωγήσεως αναμόρφωσις των εις αυτό υπό του Κράτους παραπεμπομένων ατόμων συμφώνως ταις διατάξεσι του παρόντος Ψηφίσματος». Μερικές από τις βασικές διατάξεις του κανονισμού: Εις την δικαιοδοσίαν του Οργανισμού τούτου υπάγονται από της ισχύος του παρόντος: α) Οι στρατιωτικοί εν γένει πλην μονίμων, δι' ους κρίνεται επιβεβλημένη η παραπομπή εις τον Οργανισμόν προς αναμόρφωσιν. β) Οι υπό των Επιτροπών Ασφαλείας του Κράτους, βάσει της κειμένης νομοθεσίας, εκτοπιζόμενοι ως επικίνδunami διά το εθνικόν καθεστώς. γ) Οι υπό των στρατιωτικών αρχών συλλαμβανόμενοι ως ύποπτοι πράξεων στρεφομένων

κατά της ασφαλείας των στρατιωτικών τμημάτων, εφόσον ήθελον παραπεμφθή εις τον Οργανισμόν δι' αποφάσεως των Επιτροπών Ασφαλείας του τόπου της συλλήψεως, δ) Οι αυθορμήτως παρουσιαζόμενοι ή συλλαμβανόμενοι συμμορίται, εφ' όσον κρίνονται παραπεμπτέοι υπό των στρατιωτικών αρχών και ε) Οι δυνάμει του παρόντος ψηφίσματος παραπεμπόμενοι εις τον Οργανισμόν κατάδικοι και υπόδικοι. Ως αποκορύφωμά των όσων συνέβησαν στο νησί αυτό του μαρτυρίου θεωρείται η σφαγή των 300 σκαπανέων του Α' Τάγματος ένα έγκλημα για το οποίο αν και έχουν γραφτεί πολλά μέχρι σήμερα δεν αποδόθηκε ποτέ δικαιοσύνη.

«Πολλές εκκρεμότητες στην Παιανία»

Λεξιλόγιο

η εκκρεμότητα: το πρόβλημα(σ)

εκκρεμώ, η εκκρεμότητα, εκκρεμής -ης-εξ(π)

Αυτή η υπόθεση δεν έκλεισε ακόμη, εκκρεμεί η απόφαση του δικαστηρίου.(π)

επιστροφή στην πραγματικότητα: επιστρέφω στην καθημερινότητα, πατώ στη γη, προσγειώνομαι(σ)

ο ποδοσφαιριστής: αυτός που παίζει ποδόσφαιρο ή μπάλα επαγγελματικά (σ)

το ποδόσφαιρο, ο ποδοσφαιριστής, ποδοσφαιρικός -η-ο, (σ)

Ο αριθμός των ποδοσφαιριστών μιας ποδοσφαιρικής ομάδας είναι έντεκα.(π)

επταήμερη άδεια : άδεια επτά ημερών(σ)

παίρνω άδεια: διακόπτω τη δουλειά μου για κάποιο διάστημα δικαιωματικά ή όχι(σ)

Οι περισσότερες γυναίκες παίρνουν νόμιμα, όταν είναι έγκυες, άδεια κύησης.(π)

το στάδιο: το γήπεδο, ο χώρος όπου παίζεται το ποδόσφαιρο(σ)

το στάδιο, σταδιακός -η-ο (π)

Με την ευκαιρία των Ολυμπιακών αγώνων κτίστηκαν στη χώρα μας πολλά στάδια.(π)

προετοιμάζω-ομαι: κάνω ότι πρέπει για να αντιμετωπίσω μια κατάσταση(σ)

προετοιμάζω-ομαι, η προετοιμασία(π)

Δεν τα κατάφερε στις εξετάσεις, γιατί δεν είχε προετοιμαστεί καλά. (π)

μπαίνω στο στάδιο της προετοιμασίας: μπαίνω στη φάση της προετοιμασίας (σ)

η έναρξη: η αρχή, το ξεκίνημα(σ)

η έναρξη, έναρκτηριος -α-ο(π)

Η έναρξη του σχολικού έτους θα γίνει στις αρχές Σεπτεμβρίου.(π)

η έδρα: η θέση(σ)

εδρεύω στο...:η σταθερή μου θέση είναι στο..., η έδρα (π)

Η έδρα του Υπουργείου Βορείου Ελλάδος βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη. (π)

το πρωτάθλημα: οι αγώνες στα πλαίσια του ποδοσφαίρου με στόχο να βρεθεί η καλλίτερη-πρώτη ομάδα (σ)

το πρωτάθλημα, ο πρωταθλητής, ο πρωταθλητισμός(π)

Το πρωτάθλημα του ποδοσφαίρου αρχίζει κάθε Σεπτέμβριο με κάποια διακοπή στα μέσα του χειμώνα.(π)

παίζω εκτός έδρας: δεν παίζω στην θέση μου, στην πόλη μου ή στο γήπεδο μου.(π)

ο προπονητής: ο ειδικός εκπαιδευτής των αθλητών(σ)

προπονώ-ομαι, ο προπονητής, η προπόνηση (π)

Ο προπονητής της εθνικής ποδοσφαίρου στη χώρα μας είναι γερμανός.(π)

ο παίκτης: αυτός που παίζει κάτι ή σε κάτι(σ)
παίζω-εται, το παιχνίδι, ο παίκτης, το παίγνιο, παιχνιδιάρης, παιχνιδιάρικος -η-ο(π)
Ο παίκτης του Ντοστογιέφσκι είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.(π)

φουλ ρυθμός: εντατικός, γρήγορος ρυθμός (σ)

ο αγώνας: η προσπάθεια για να βγει ο καλλίτερος(σ)
αγωνίζομαι, ο αγώνας, το αγώνισμα, ο αγωνιστής, αγωνιστικός -η-ο(π)
Οι Ολυμπιακοί αγώνες έχουν την καταγωγή τους στην αρχαία Ελλάδα. (π)

υποχρεώνω-ομαι: αναγκάζω ή επιβάλλω σε κάποιον να κάνει κάτι(σ)
υποχρεώνω-ομαι, η υποχρέωση, υποχρεωτικός -η-ο(π)
Έχει παραμελήσει τελείως τις υποχρεώσεις του ως μέλος του συλλόγου μας.(π)

εντάσσω-ομαι: τοποθετώ ή βάζω κάτι σε ένα συγκεκριμένο χώρο(σ)
εντάσσω-ομαι, η ένταξη (π)
Εντάχθηκε στο κόμμα των σοσιαλιστών από την εποχή, που ήταν φοιτητής.(π)

ταλαιπωρώ-ομαι: υποφέρω, έχω δυσκολίες και προβλήματα (σ)
ταλαιπωρώ-ομαι, η ταλαιπωρία, ταλαιπώρος -η-ο(π)
Ταλαιπωρήθηκα πάρα πολύ, για να βρω εισιτήριο επιστροφής.(π)

τραυματίζω-ομαι: πληγώνω κάποιον(σ)
τραυματίζω-ομαι, το τραύμα, ο τραυματίας, τραυματικός -η-ο,ο τραυματισμός(π)
Το χθεσινό ατύχημα στην εθνική οδό είχε δυο νεκρούς και δυο τραυματίες.(π)

συμμετέχω: παίρνω μέρος σε κάτι(σ)
συμμετέχω, η συμμετοχή, ο συμμετοχός, συμμετοχικός -η-ο(π)
Συμμετέχω στο συμβούλιο του συλλόγου μας, είμαι ο ταμίας του(π)

προκειμένου: με σκοπό (σ)

το ζήτημα: το θέμα, η υπόθεση(σ)
τα ζητήματα που καινε: τα επείγοντα ή τα απολύτως σοβαρά ζητήματα(σ)
μεταγραφικά ζητήματα: τα θέματα που αφορούν στις μεταγραφές αθλητών(σ)
η μεταγραφή: η διαγραφή κάποιου από έναν σύλλογο και η εγγραφή του σε άλλον(σ)

το συμβόλαιο: η συμφωνία, το συμφωνητικό (κατοχυρωμένο νομικά έντυπο)(σ)

ο βετεράνος: ο παλιός, ο έμπειρος σε κάτι(σ)
επιτίθεμαι: ορμώ, βρίσκομαι στην πρώτη γραμμή εναντίον του εχθρού σε μια μάχη ή έναν αγώνα, κινούμαι εχθρικά (σ)
επιτίθεμαι: αμύνομαι (α)
επιτίθεμαι, η επίθεση, επιθετικός -η-ο (π)

Ο επιθετικός: αυτός που βρίσκεται στη θέση της επίθεσης όταν παίζεται ποδόσφαιρο(σ)

αποτελώ-ομαι: είμαι κάτι ή είμαι μέρος ενός όλου, περιέχομαι(σ)

αποτελώ-ομαι, το αποτέλεσμα, αποτελεσματικός -η-ο(π)

Η τάξη μας αποτελείται από δέκα κοπέλες και δέκα αγόρια.(π)

λήγω: τελειώνω(σ)

λήγω, η λήξη (π)

Το παιχνίδι έληξε ισόπαλο και οι δυο αντίπαλοι ήταν εξίσου καλοί(π)

η κουβέντα: η συζήτηση(σ)

κουβεντιάζω-εται, η κουβέντα, το κουβεντολόι (π)

Αυτό το διάστημα κουβεντιάζουν οι πολιτικοί το θέμα του βασικού μετόχου.(π)

διοικώ-ομαι: κυβερνώ, βρίσκομαι επικεφαλής ενός συνόλου(σ)

διοικώ-ομαι, η διοίκηση, ο διοικητής, διοικητικός -η-ο(π)

Η διοίκηση του συλλόγου μας αποφάσισε να τον διαγράψει από μέλος μετά από όσα συνέβησαν.(π)

τιμής ένεκεν: προς τιμήν(σ)

αποκαλύπτω-ομαι: φανερώνω, παρουσιάζω κάτι άγνωστο(σ)

αποκαλύπτω-καλύπτω (α)

αποκαλύπτω-ομαι, η αποκάλυψη, αποκαλυπτικός -η-ο, αποκαλυπτήριος -α-ο (π)

Μετά τα σκάνδαλα, που αποκαλύφθηκαν, δεν μπορούσε να παραμείνει στην ομάδα και έτσι έφυγε.(π)

πράττω-εται: κάνω κάτι, ενεργώ(σ)

πράττω-εται, η πράξη, ο πρακτικός -η-ο, πρακτέος -α-ο(π)

Εκείνη τη στιγμή έπραξε, κατά πως του φάνηκε καλλίτερα και δεν έπεσε έξω.(π)

οφείλω: χρωστώ κάτι (σ)

οφείλω, η οφειλή, ο οφειλέτης, το όφελος(π)

Οι νεότεροι οφείλουν να σέβονται τους μεγαλύτερους.(π)

ξεκαθαρίζω τις προθέσεις μου: ξεκαθαρίζω αυτό που θέλω ή που σκοπεύω (σ)

διαπραγματεύομαι κάτι: συζητώ τους όρους μιας συμφωνίας (σ)

διαπραγματεύομαι, η διαπραγμάτευση, ο διαπραγματευτής, διαπραγματευτικός -η-ο (π)

Η συμφωνία δεν έκλεισε ακόμη γιατί δεν έγιναν όλες οι διαπραγματεύσεις.(π)

συνάπτω-εται: κλείνω κάτι μια συμφωνία(σ)

συνάπτω, η σύναψη (π)

Το σχολείο μας συνήψε σχέσεις με ένα σχολείο της Τσεχίας. (π)

επίκειται κάτι: πρόκειται να γίνει κάτι (σ)

Οι σεισμολόγοι καθυσύχασαν τον κόσμο λέγοντας πως δεν επίκειται νέος σεισμός.(π)

«Πολλές εκκρεμότητες στην Παιανία»

A. Ερωτήσεις:

1. Τι συμβαίνει στην Παιανία;
2. Τι έγινε σήμερα με τους ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού;
3. Τι τελείωσε σήμερα για τους ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού;
4. Που έχουν μπει οι ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού;
5. Πότε έχουν οι ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού παιχνίδι εκτός έδρας;
6. Με ποιους θα παίξουν οι ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού παιχνίδι εκτός έδρας;
7. Τι θέλει ο ισραηλινός προπονητής από τους ποδοσφαιριστές του Παναθηναϊκού;
8. Γιατί επιμένει ο ισραηλινός προπονητής σε φουλ ρυθμούς προπόνησης;
9. Ποιο είναι το ευχάριστο γεγονός για τον Σουμ;
10. Ποιοι θα ενταχθούν στο προπονητικό πρόγραμμα και από πότε;
11. Ποιοι ποδοσφαιριστές δεν συμμετείχαν στους αγώνες του Παναθηναϊκού;
12. Ποιος είναι ο Δημήτρης Παπαδόπουλος;
13. Γιατί δεν έφυγε ο Δ. Παπαδόπουλος από τον Παναθηναϊκό;
14. Ποια ζητήματα καίνε άμεσα τους «πράσινους»;
15. Ποιο ζήτημα καίει περισσότερο τους «πράσινους»;
16. Ποιος είναι ο Κριστόφ Βαζέχα;
17. Τι συμβαίνει με το συμβόλαιο του Κριστόφ Βαζέχα;
18. Τι δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα από την πλευρά της διοίκησης όσον αφορά το συμβόλαιο του Κριστόφ Βαζέχα;
19. Έχει αποκαλύψει Κριστόφ Βαζέχα τι επιθυμεί να κάνει;
20. Η διοίκηση του Παναθηναϊκού ποια άλλη υπόθεση οφείλει να ξεκαθαρίσει;
21. Πότε λήγει το συμβόλαιο του διεθνούς τερματοφύλακα Νικοπολίδη;
22. Μπορεί και γιατί να διαπραγματευθεί ο Νικοπολίδης το συμβόλαιο του;
23. Τι επίκειται να γίνει εντός του τελευταίου τριμήνου του χρόνου;

Παραγωγή κειμένου:

1. Σας αρέσει ο αθλητισμός, ασχολείστε μάλιστα με κάποιο άθλημα συστηματικά, ο συνομιλητής όμως είναι εντελώς το αντίθετο από σας. Προσπαθήστε να τον πείσετε γιατί ο αθλητισμός είναι κάτι καλό, σε τι σας έχει βοηθήσει και τι μπορεί να προσφέρει γενικότερα. (απαντήστε με διάλογο)
2. Ποια είναι η κατάσταση γύρω από το ποδόσφαιρο στη χώρα σας; Βλέπουν οι Τσέχοι ποδόσφαιρο; Υπάρχει βία στα γήπεδα και φανατισμός; Αν ναι, πως μπορεί κατά τη γνώμη σας να αντιμετωπιστεί; (απαντήστε με συνεχόμενο κείμενο)
3. Περιγράψτε την εικόνα του κειμένου, που σας δίνετε. (προφορικά)

Νικόλας Ασιμος

«... Χιλιάδες δυο αλήθειες ο πόνος μου γεννάει..»

«Ουχί Νίκος, ουδέ Νικόλαος. Νικόλας και το Άσιμος με γιώτα.

Ουχί Ασίμος, ουδεμίαν σχέσιν έχω με τον Ισαάκ Ασίμοφ. Τώρα θα μου πεις γιατί το Άσιμος με γιώτα. Γιατί όταν λέμε «ο τάδε είναι άσημος τραγουδιστής...» η λέξη «άσημος» παίζει το ρόλο επιθετικού προσδιορισμού στη λέξη «τραγουδιστής» και γράφεται με ήτα. Ενώ το «Άσιμος» είναι όνομα ή καλύτερα επώνυμο, και ουχί ο επιθετικός προσδιορισμός του εαυτού μου».

«ΟΤΑΝ ΠΛΑΚΩΣΕΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ, ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ...»

Νικόλαος Ασημόπουλος γεννήθηκε στις 20 Αυγούστου του 1949 στη Θεσσαλονίκη. Οι γονείς του πήγαν στη Θεσσαλονίκη μόνο για τη γέννησή του. Αμέσως μετά επέστρεψαν στην Κοζάνη όπου και ζούσαν. Ο πατέρας του, Λάζαρος, ήταν έμπορος γυαλικών. Τη μητέρα του την έλεγαν Μαρία. Ο Νίκος ήταν το πρώτο τους παιδί, ακολούθησαν ο Βασίλης και ο Δημήτρης. Η πρώτη του σοβαρή εξωσχολική δραστηριότητα ήταν ο αθλητισμός. Ασχολήθηκε με το άλμα εις ύψος, όπου και διακρίθηκε, καταλαμβάνοντας την τρίτη θέση στους μαθητικούς αγώνες σχολείων της Μακεδονίας το 1965. Ταυτόχρονα αρχίζει και το ποδόσφαιρο, σαν τερματοφύλακας. Δέχτηκε επίσημη πρόταση από την ποδοσφαιρική ομάδα της Κοζάνης αλλά η συμφωνία χάλασε. Στα δεκαοχτώ του έφυγε για τη Θεσσαλονίκη, όπου πέρασε στο Νεοελληνικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου. Έως τότε δεν είχε εκδηλώσει καμία έφεση προς τη μουσική. Αντιθέτως, έγραφε στιχάκια και ποιήματα, σχεδόν από την πρώτη Γυμνασίου. Πέρα από τη φιλολογία, σκεφτόταν να γίνει δημοσιογράφος. Έγραψε ένα άρθρο σε κάποια εφημερίδα της Θεσσαλονίκης, χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά το ψευδώνυμο **Άσιμος**. Έκτοτε το καθιέρωσε. Στη Θεσσαλονίκη ασχολήθηκε πολύ με το Θέατρο. Έφτιαξε ένα φοιτητικό θεατρικό εργαστήρι παίζοντας Αριστοφάνη, Μένανδρο, Μολιέρο. Ταυτόχρονα αγόρασε και την πρώτη του κιθάρα. Αυτοδίδακτος μουσικός, άρχισε εμφανίσεις σε μικρές μπουάτ. Ούτε μύγα στο σπαθί του. Ανυπότακτος, αγνόησε όλες τις προειδοποιήσεις της λογοκρισίας για τα τραγούδια του και τα λεγόμενα του. Συνελήφθη και κρατήθηκε στην Ασφάλεια. Όταν τον άφησαν, η ταυτότητα του είχε χαθεί. Δεν έβγαλε άλλη. Αυτό το κατάφερε μόνο δέκα οχτώ χρόνια αργότερα -ενάμιση χρόνο πριν το θάνατο του- καταφέροντας να του εκδώσουν μία ταυτότητα στο όνομα Άσιμος με τη «διευκρίνιση» στο σημείο του θρησκευματος: Άνευ θρησκευματος.

Το 1973, και χωρίς πτυχίο, κατέβηκε στην Αθήνα. Εμφανίστηκε σε αρκετές μπουάτ στην Πλάκα. Πέμπτη Εποχή, Ενδεκάτη Εντολή, Μουσικό θέατρο Φτώχειας, Χνάρι, Σούσουρο-μουσικό καφενείο. Στην ουσία, πρόκειται για ένα είδος μεικτού Θεάματος, στο οποίο, πέρα από τα τραγούδια, περιλαμβάνει θεατρικά, πρόζες και συνομιλία με τους θαμώνες, σε μια εκδοχή του Μπρεχτικού θεάτρου. Συνεργάτες του οι Γκαϊφύλιας, Ζωγράφος, Ζουγανέλης, Ανδριανός, Μπουλάς, Χάρβας, Τζαβέλας. Το 1975 κυκλοφόρησε τα πρώτα του τραγούδια, σε ένα δισκάκι σαρανταπέντε στροφών. «Μηχανισμός» και «Πανηγύρι». Παράλληλα άρχισε την έκδοση «παράνομων» κασετών με τα τραγούδια του. Τις διακινούσε μόνος του, στα Προπύλαια, στο

Πολυτεχνείο, στο Μοναστηράκι και στα Εξάρχεια. Έστηνε υπαίθριες αυτοσχέδιες παραστάσεις. Όλα του τα χρόνια στην Αθήνα τα πέρασε στα Εξάρχεια. Το πρώτο σπίτι του ήταν στη Βαλτετσίου -στο οποίο κατά κάποιο τρόπο είχε κάνει κατάληψη- και αργότερα, έως και το θάνατο του, έμεινε σε ένα ψλικάτζιδικο που άνοιξε στην Καλλιδρομίου. Το μαγαζάκι το είχε ονομάσει «χώρος προετοιμασίας». Σύχναζε στο Παρασκήνιο, το Καλλιδρόμιο, το Τσαφ, το Νταντά, τη Ράμπα... Το 1976, από τη σχέση του με τη Λίλλιαν Χαριτάκη, γεννήθηκε η κόρη του, η Λίλλιαν-Κυριακή.

Φυλακίστηκε για δύο μήνες το 1977, μαζί με άλλους πέντε εκδότες - συγγραφείς με επίσημη κατηγορία «εξέχουσες προσωπικότητες που επηρεάζουν αρνητικά το κοινωνικό σύνολο». Το 1981, έγραψε το βιβλίο «Αναζητώντας Κροκανθρώπους», το 1982, ο πρώτος του μεγάλος δίσκος, «Ο Ξαναπές». Δέκα τραγούδια, εκ των οποίων στα τέσσερα συμμετέχουν ο Βασίλης Παπακωνσταντίνου και η Χαρούλα Αλεξίου. Το 1987 ο Βασίλης Παπακωνσταντίνου ερμηνεύει πέντε τραγούδια του στα «Χαιρετίσματα». Την ίδια χρονιά ο Άσιμος οδηγήθηκε στις φυλακές Κορυδαλλού με την κατηγορία του βιασμού, κάτι το οποίο δεν τεκμηριώθηκε ποτέ. Αποφυλακίστηκε με χρηματική εγγύηση, αλλά δεν κατάφερε να ξεπεράσει τη μεγάλη του πίκρα γι' αυτή την αβάσιμη κατηγορία. Νοσηλεύτηκε σε ψυχοθεραπευτική κλινική. «Είμαι πάντα πρόθυμος να δεχτώ μαθήματα, είμαι πάντα ανοιχτός να δεχτώ μηνύματα, είμαι πάντα έτοιμος να δεχτώ χτυπήματα, είμαι αυτό που ήμουν πάντα, εγώ γεννήθηκα στο κυπαρίσσι.» Τον τελευταίο χρόνο αρχίζει να σκέφτεται σοβαρά την αυτοκτονία. Το λέει σε όλους τους φίλους του. Του λένε: «Εσύ, ρε Νικόλα, θα αυτοκτονήσεις; Ένας μαχητής τής ζωής;». Απαντάει: «Επειδή είμαι μαχητής θα αυτοκτονήσω όρθιος». Κλείνεται για μέρες στο καμαράκι, στο πίσω μέρος του μαγαζιού. Κάθε μέρα αφήνει κι ένα σημείωμα στο τζάμι. «Θα περιμένω άλλη μια μέρα.» Προσπαθεί να κρεμαστεί τρεις φορές. Την πρώτη έσπασε το σχοινί και τη δεύτερη η καρέκλα. Την τρίτη, όλα πήγαν... καλά. 17 Μαρτίου 1988. Άφησε κι ένα σημείωμα στον ιδιοκτήτη από τον οποίο νοίκιαζε το ψλικάτζιδικο, αυτοσαρκαζόμενος για την «ανικανότητα» του να αυτοκτονήσει: «Συγγνώμη, ρε Νίκο, που δε σου άδειασα νωρίτερα τη γωνιά, αλλά ως και ο θάνατος δε με ήθελε». Ένωθε από παντού την πίεση να τον συνθλίβει. Οδυνηρή μοναξιά και απόλυτο χάσμα στην επαφή και τη συνεννόηση με τους ανθρώπους. «Κάποτε, θυμάμαι, μίλαγα ακόμη με τους ανθρώπους. Τώρα πια δεν εξηγώ. Το έχω σταματήσει.» Μετά θάνατον, κυκλοφόρησαν δύο ακόμη δίσκοι του. «Το φανάρι του Διογένη» με τη συμμετοχή της Σωτηρίας Λεονάρδου, και το «Γιουσουρούμ-Στο φαλιμέντο του κόσμου», με τη συμμετοχή του Παπακωνσταντίνου. Το 1989, ο κρατικός ραδιοφωνικός σταθμός WDR της Γερμανίας του αφιερώνει μία τρίωρη εκπομπή στον Άσιμο στο πλαίσιο του προγράμματος «Οι αιρετικοί τού κόσμου». Εκτοτε, όλο και περισσότεροι -νέοι κυρίως- ανακαλύπτουν τα τραγούδια αυτού του κολασμένου για αλήθεια και ζωή ανθρώπου. Ενός ιδιότυπου δραματουργού που εξιδανίκευσε τελετουργικά το θάνατο του με τραγικό και σαρκαστικό τρόπο. Μιας φιγούρας που δε χωρούσε πουθενά και ζούσε για να ανατρέπει τα μη ανατρέψιμα. «Ο άνθρωπος που δεν υπήρξε ποτέ» ή, τουλάχιστον, υπήρξε με έναν κάποιο τρόπο... Ίσως, τον πλέον ζόρικο. Άφησε περίπου 140 τραγούδια. Κηδεύτηκε στο νεκροταφείο της Καλλιθέας. Στην πλάκα, χαραχτήκαν τα στιχάκια τού «Μπαγάσα». Πέντε χρόνια αργότερα, τα οστά του μεταφέρθηκαν στο νεκροταφείο της Κοζάνης. «Όταν πλακώσει ο θάνατος, αρχίζει η καταγραφή τής ζωής. Το καλό με μένα, αλλά και το ζόρι, είναι ότι ξέρω συνειδητά το θάνατο μου, και μαζί με την καταγραφή της πεθαμένης ζωής μπορώ να καταγράψω και το θάνατο μου.»

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΔΙΧΩΣ ΚΑΒΑΝΤΖΑ ΚΑΜΙΑ

«Τρεχάτε - τρεχάτε - τρεχάτε εμέ το θηρίο να δείτε! Υπήρξα αλήτης και χίππυς - και χίππυς! Και ο τρομοκράτης, ο πρώην, ο πιο φοβερός τρομοκράτης των δρόμων! Και έγκλειστος ψυχιατρείων! Μα έγινα τώρα καλός..»

Για την επίσημη δισκογραφία, η ιστορία με τα τραγούδια του Νικόλα Άσιμου όσο ο ίδιος ζούσε- περίπου άρχισε και τελείωσε με ένα 45άρι δισκάκι και ένα δίσκο μακράς διάρκειας «Ο Ξαναπέζ». Άντε και με μισό δίσκο του Βασίλη Παπακωνσταντίνου, τα «Χαιρετίσματα». Το 45άρι λεγόταν «Μηχανισμός». Οι λογοκριτές δεν το εντόπισαν εγκαίρως και το απαγόρευσαν μετά την κυκλοφορία του. Αγνοώ με ποιο σκεπτικό, εφόσον το θέμα του (η «περηφάνια» ενός αναρχικού καλλιτέχνη που τον ψήνουν να δισκογραφήσει ένα τραγούδι του) μόνο από την κεκτημένη λογοκριτική ταχύτητα της μεταπολίτευσης θα μπορούσε να θεωρηθεί «ανατρεπτικό».

*«Με πείσανε να γίνω ρεβιζιονιστής/και να γυρίσω δίσκο
θα 'ρθει όμως καιρός/που κι' εσύ θε να πειστείς πως έτσι δε την βρίσκω»*

Ο ίδιος, όμως, ο Άσιμος τα εξηγεί καλύτερα στο βιβλιαράκι του «Αναζητώντας Κροκανθρώπους»: «Μέσα στο χάος που επικρατούσε ακόμα τότε (Καλοκαίρι '75, η επιτροπή λογοκρισίας απουσίαζε διακοπές) το τραγούδι παίχτηκε στο ραδιόφωνο δυο τρεις φορές, σε διαφημιστικές εκπομπές της εταιρείας. Όσπου το πήρανε χαμπάρι (Χατζιδάκις έφα: «δεν είναι ποίηση αυτή») απαγορεύτηκε και τετέλεσται. Όπως τετέλεσται γρήγορα και η δικιά μου ανάμειξη με το σούπερ μάρκετ του θεάματος. Για όλη αυτή την ιστορία πληρώθηκα 3 (τρία) κατοστάρικα για εκτελεστικά τραγουδιστή». Φορτώθηκε λοιπόν την κιθάρα του και προτίμησε την κατ' ιδίαν τραγουδοποιία, με το μόνιμο κίνδυνο της γραφικότητας.

*«Καλοκαιράκι γλυκό/σε βαποράκι να μπω/για ταξιδάκι παραθεριστικό
να γίνω έτσι κι εγώ/φρικό καλοκαιρινό/να μοιάζω φρούτο εποχιακό.»*

Στο κασετόφωνο γυρίζουν ξανά και ξανά όλες οι κασέτες που ηχογραφήσε και πουλούσε για να ζήσει. Η τέχνη του Άσιμου μοιάζει τις περισσότερες φορές ανολοκλήρωτη, πρόχειρη. Στα πιο πολλά τραγούδια δίνει την εντύπωση ότι παράτησε τη συνθετική διαδικασία στη μέση. Πολύ συχνά κρατάει στίχους εμφανέστατα προβληματικούς.

*«Τα μονοπώτια είναι πολλά/μα είναι λίγα τα/
τα... πόχουν καρδιά/εγώ πηδάω κι απ' τον γκρεμό/τα κάγκελα μου τα καταργώ.»*

Βέβαια, κάποια απ' αυτά τα τραγούδια (όχι τα περισσότερα όμως...) δύσκολα τα αντιλαμβάνεσαι χωρίς τη σκηνική εκφορά τους. Ο Άσιμος έδινε κανονικό «σώου» στα μαγαζιά ή στους δρόμους - με παρλάτες, κοστούμια, μάσκες, πλακάτ, κλακαδόρους και όλη τη σημειολογία του «χάππενινγκ». Ωστόσο, πολλές φορές είναι απλώς ακατάληπτος για τους *Μη Μνημένους* - ίσως ακόμη και γι' αυτούς. Όπως, ας πούμε, όταν μπλέκονται η «τραγικότητα» με τη «Φώφη», τους «23 ορόφους» και την κρουαζιέρα κάποιων πρεζάκηδων.

*«Να είχα ένα κότερο να μάσω τα πρεζόνια/
γιατί τα ρήμαζαν κι αυτά τα τελευταία χρόνια.
Τραγικότης, όχι - κι όλα στην απόχη/σ' αγαπάν ρε Φώφη/23 ορόφοι.»*

Κι όμως, μέσα στο τοπίο της πιο αδέξιας στιχουργικής, των πιο κλισέ συμβόλων, ξεπηδούν εδώ κι εκεί κτίσματα τραγουδιών λαξευμένα με τόση μαστοριά και έμπνευση, που σχεδόν αποστομώνουν τον ακροατή. Ιδίως όταν ο δημιουργός αφήνει στο πλάι τη «στράτευση» και γίνεται ανθρώπινος, δηλαδή βαθιά ερωτικός.

*«Να σ' αγαπήσω, να μ' αγαπήσεις/έστω για λίγο, για τοσοδούλι
σαν ζευγαρώνουν δυο βεγγαλικά/ μοιάζουν με μηνύματα τηλεπαθητικά
στων προσώπων μας τις ζάρες.
Με δίχως σημαίες και δίχως ιδέες/δίχως καβάντζα καμιά
ντύθηκε η μέρα τα γούστα της νύχτας/και η ψυχή μου πηδά
στου απέραντου την ψύχρα.»*

Αυτός ο ερωτικός Άσιμος, για όποιον έχει καθαρή ακοή, εκπέμπει στις συχνότητες μιας σπάνιας και ακριβής ποιητικής. Ακόμη κι όταν καταλήγει στην πιο εγωκεντρική ενδοσκόπηση:

*«Μάγεψαν και σένανε τα ζωτικά/κάνεις πάλι κύκλους σ' άλλη αγκαλιά
Και μη μας τρομάζουν φως μου οι πληγές/στις χρυσές στιγμές μας πλάι μας κι αυτές
Αγαπάω κι αδιαφορώ/κι έχω φτιάξει έναν καινούργιο εαυτό/τόρα πια, με αγαπάω κι
εμένα όπως εσένα.»*

Και πάνω κει που λες «νάτος ο ποιητής», οι λέξεις ξανά τον παρασέρνουν σε μια βρεγμένη κατηφόρα. Κουτρουβαλάνε μέχρι τον πάτο και στέκονται φαιδρές, με το κεφάλι κάτω και τα πόδια τους στον αέρα.

Ο διαρκής σαρκασμός κλείνει, βέβαια, το μάτι στη ζωή. Της λέει ότι είναι μεν αφόρητη, αλλά ο πρωταγωνιστής δε θα χάσει την αίσθηση ότι, ως έργο, η ζωή είναι μάλλον κωμωδία. Ακόμη κι όταν τινάζονται στον αέρα στιγμές μοναδικές, όπως η γέννηση του παιδιού του.

*«πανάθεμά σε φύση γεννήσαμε κορίτσι
κι εσύ σαν τη μαμά σου/το θες ομοίωμα σου.»*

(Αφιερωμένο στη μάνα του παιδιού μου Λίλιαν, που ονομάτισε την κόρη της Λίλιαν, όπως ο Κωνσταντίνος Α΄ Παλαιολόγος ονομάτισε τον υιόν αυτού Κωνσταντίνον Β΄ Παλαιολόγον...).

Σταθερές εμμονές του τραγουδοποιού είναι η κοινωνική αφύπνιση και η συλλογική δράση. Γράφει τραγούδια επαναστατικά -ή μάλλον επαναστατημένα, φλεγόμενα...- που κάποτε τα στολίζει με ευρηματική γλωσσοπλασία.

*"Την πνευμονοκονίαση εγώ τη συζητώ
ρομποτ-ανθρωπο-μήχανση και ξυπνο-πνευματ-ύπνωση
δε θέλω να τη φάω."*

Στον «Μπαγάσα», συγκινητικότερος παρά ποτέ, ουσιαστικά μεταφυσικός, ανοίγει μια συγκλονιστική ψιλοκουβεντούλα με τον Ουρανό. Σαν να προσεύχεται.

*«Να ξαναγίνω καβαλάρης και ξαναέλα να με πάρεις, Ουρανέ.
Για δεν υπήρξα κατεργάρης και την χρειάζομαι τη χάρη σου μωρέ.»*

Ρίχνει συνέχεια σπόντες στους συνοδοιπόρους του επί της Γης. Ζητάει την αγάπη τους, παραπονιάρικα και απεγνωσμένα:

*«Τον πόλεμο μισώ και απ' τη ζωή αποζητώ/ να μη μου μείνει μόνο το παράπονο
Κι ας ήταν μια φορά να μ' είχες πάρει αγκαλιά/το ξέρω, σου ζητώ πάρα πολλά.»*

Ή τους διαβεβαιώνει ότι τον χάνουν για πάντα, ότι είναι πια πολύ αργά:

*«Ίσως να ξανάρθεις όταν θα 'χω πια χαθεί ή θα μ' έχουν θάψει ή θα έχω μαραθεί
κι ας μη σου καίγεται καρφί/κι ας συνήθισες κι εσύ.»*

Τελευταίος αποχαιρετισμός, η μονομερής καταγγελία ενός, ας πούμε, Συμβολαίου Ζωής. Η εφαρμογή του συνοδεύτηκε από πίκρες. Περαστικά στην κοινωνία - ας μείνει κολασμένη. Ο Σαρτρ, εξάλλου, το 'χε πει πολύ καλά: *Η Κόλαση είναι οι άλλοι άνθρωποι.*

«Συμβόλαιο δεν έχω πια με τη ζωή ετούτη/περαστικά σας ρε παιδιά - για σας το μπαλαμούτι...»

Και δυο υστερόγραφα.

Πρώτον. Το δισκογραφημένο μέχρι σήμερα έργο του Άσιμου μικρή εικόνα δίνει για τις μουσικές του ανησυχίες. Καλαματιανά/κάντρυ/μπλουζ/ρέγγε/ζείμπέκικα/ροκ εν ρολ/χασαποσέρβικα/δημοτικοφανή/ τσιφτετέλια/τσάμικα/καρσιλαμάδες/αναφορά σε παιδικά τραγούδια/ αναφορά σε έντεχνα της εποχής/βαλς είναι ορισμένα από τα χαρακτηριστικά των τραγουδιών του, όπως προκύπτουν από τις κασέτες που πούλαγε. Τίθεται επίσης ένα ζήτημα για τραγούδια που πιθανόν δεν ηχογράφησε.

Δεύτερον. Ας ακουστεί ένας δικός του τελευταίος λόγος, που αισθάνομαι ότι θα μας τον έφτυνε κατάμουτρα αν ζούσε για να διαβάσει τούτες τις σελίδες: *« πάντως, παρόλο που δεν αισθάνομαι ιδιοκτήτης των τραγουδιών μου, όσον αφορά τις εταιρείες και τους λοιπούς ραδιοφωνο-τηλεο-πτικούς, τους απαγορεύω την εκμετάλλευση των τραγουδιών μου, αν τύχει κι επιτρέπονται και γίνονε ποτέ της μόδας. Κι όταν το λέω, το εννοώ ακόμα και πεθαμένος. Εκτός αν εγώ αλλάξω γνώμη...»*

Δισκογραφία:(κασέτες)

- 1) Παράνομη κασέτα 00001
- 2) Είμαι παλιάνθρωπος 00002
- 3) Γιατί φοράς κλουβί 00003
- 4) Κλάστε ελεύθερος 00004
- 5) Ο σάλιαγκας 00005
- 6) Η ζαβολιά 00006
- 7) Πάλι στην ξεφτίλα 00007
- 8) Στο φανάρι του Διογένη 00008
- 9) Ο ξαναπές - (είχε κυκλοφορήσει και σε δίσκο)(... και «Χαιρετίσματα» & «Πέσ' μου ένα ψέμα ν' αποκοιμηθώ» του Β.Παπακωνσταντίνου)

Τα παραπάνω άρθρα είναι από το περιοδικό ΜΕΤΡΟ (Μάιος 1997)

Μελοποιημένη ποίηση του Νικόλα Άσιμου

Ο Σάλιαγκας κι ο Μάλιαγκας

Σε δείχνω με το δάχτυλο
είσαι το πιο όμορφο κουμάσι, μωρό μου
είσαι το ξέρω κουφάλα
μα έχεις τόση ομορφιά...

Απάνω στα τριανταδυό
συνάντησα και γω το θάνατο,
μα το κρατάω μυστικό
πως μ' έδιωξε κι αυτός γι' αδιάβαστο.

Μια απόφαση χρειάζεσαι
και μην πολυπαραμυθιάζεσαι.
Όλα στον κόσμο ψεύτικα
ακόμα και που σ' ερωτεύτηκα.

Δεν θέλω άνθρωπο να δω
αλερετούρ ζωής, ταξίδια θανάτου,
άγγελος είμαι του κόσμου
την έχω κάνει τη ζημιά.

Ο Σάλιαγκας κι ο Μάλιαγκας
για ένα χαζό καβούκι μάλωσαν,
να βγει το μέσα έξω σας
και ας εμένα με ξαναμπαγλάρωσαν.

Λαμπόγυαλο τα κάνατε,
τη δόλια τη ζωή ξεκάνατε,
γκρεμίστε τα τρελάδικα
και κάντε τα χοροπηδάδικα.

Το καλοκαίρι με παλτό
και το χειμώνα μου γυρίζεις τσιτσίδι,
κι όλο να φύγεις σε σπρώχνω
μα μ' έχεις πάρει από κοντά...

Αρρώστια μου, σε αγαπώ
και ας με βρίσκεις παρακατιανό.
Μπορεί και να την ψώνισα
δεν φταίω που δεν αυτοκτόνησα.

Αντίστροφα κι ανάλογα
τα λογικά και τα παράλογα.
Ας μου 'λεγες ν' αραίωνα

δεν ζούμε πλέον στο μεσαίωνα.

Ο Σάλιαγκας κι ο Μάλιαγκας
για ένα χαζό καβούκι μάλωσαν,
να βγει το μέσα έξω σας
και ας εμένα με ξαναμπαγλώρωσαν.

Λαμπόγυαλο τα κάνετε,
τη δόλια τη ζωή ξεκάνετε.
Γκρεμίστε τα τρελάδικα
και κάντε τα χοροπηδάδικα.

Σημείωση: Από την ηχογράφιση έχουν απαληφθεί οι στίχοι:

"Αυτά που κάνω τώρα, αυτά που κάνω τώρα
είναι σαν να μου τρώνε την καρδιά,
γι' αυτό χοντρέ προχώρα μας πήρε η κατηφόρα,
ανέβα ν' ανταμώσουμε ξανά..."

Αγαπάω κι αδιαφορώ

Αγαπάω κι αδιαφορώ
και κρατάω τον κατάλληλο χορό,
το λοιπόν, θα αγαπάω κι εμένα
όπως εσένα.

Μην παρανοείς τα λόγια που 'χω πει,
είναι η πιο απλή του κόσμου συνταγή
Νιώσε με για να σε νιώσω κι ας πονάς,
είν' πανάκριβο, στο λέω, ν' αγαπάς.

Κοίτα με στα μάτια με υπομονή,
διώξε του άλλου κόσμου την επιρροή.
Νιώσε με για να σε νιώσω κι ας πονάς,
είν' πανάκριβο, στο λέω, ν' αγαπάς.

Αγαπάω κι αδιαφορώ
και μαζί σου το 'χω μάθει και αυτό,
παραδόξως ν' αγαπάω κι εμένα
όπως εσένα.

Την εικόνα αυτού του κόσμου δεν μπορώ,
ούτε μέσα στην σκιά του, θα χαθώ.
Μάγεψαν και σένανε τα ξωτικά,
κάνεις πάλι κύκλους σ' άλλη αγκαλιά.

Και μην μας τρομάζουν φως μου οι πληγές,
στις χρυσές στιγμές μας πλάι και αυτές.
Νιώσε με για να σε νιώσω κι ας πονάς,
είν' πανάκριβο, στο λέω, ν' αγαπάς.

Αγαπάω κι αδιαφορώ
κι έχω φτιάξει ένα καινούργιο εαυτό.
Τώρα πια, με αγαπάω κι εμένα
όπως εσένα...

Θα 'ρθω να σε βρω

Όπου να 'ναι θα 'ρθω να σε βρω
και το μυστικό μου να σου πω,
το 'ψαξα πολύ για να το πω σε σένα
κι έχανα πολύτιμο καιρό.

Μέσα απ' τα σκοτάδια κι απ' το φως,
ξεπηδώ σαν γελοτοποιός,
με τον εαυτό μου έχω γίνει ένα
και δεν είμαι πιόνι κανενός.

Στα παιχνίδια όλων σας έκανα χαλάστρα,
για κανέναν πούστη δεν θυσιάζομαι.
Πως να ξεγελάσετε μια χαμένη φάτσα,
τρέξτε και προφτάστε δεν πλησιάζομαι.

Ότι κι αν λέτε δεν μ' ακουμπάτε,
αναμασάτε λόγια θολά και ψεύτικα.
Σπίτι δεν έχω, μήτε πατρίδα, με διώξατε όλοι,
μα εσένα σε θέλω ζωντανή.

Έλα στον δικό μου τον παλμό,
ζήταγα πολύ ν' αγαπηθώ,
Έδωσα τα πάντα και τα ξαναδίνω
και γι' αυτό μπορώ να σ' αγαπώ.

Δεν θα με γνωρίσεις σαν με δεις,
είμαι κυνηγός κι ονειρευτής.
Μη σε παγιδέψουν σε καμιά βιτρίνα
και σε παραδείσους μου χαθείς.

Στα παιχνίδια όλων σας έκανα χαλάστρα,
μα στην αγκαλιά σου εκστασιάζομαι.
Όσα σου φανέρωσαν στα χαρτιά και τ' άστρα
όλα παραμύθια και σε χρειάζομαι.

Παλιέ μου πόθε, στο πέρα δώθε
μη σε χαλάσουν, φοβάμαι για σένα πιο πολύ.
Όλα τα φτίνω, τα καίω όλα, μπαίνω και βγαίνω
και δένω με σένα απ' την αρχή.

Θα νικήσουμε -Βενσερέμος

Αποκομμένος απ' όλους κι απ' όλα, σε μαγεμένη τροχιά
πήρα το δρόμο να φύγω, μα ήρθα, τίποτα δεν μ' ακουμπά
στον παράξενό μου χρόνο.

Ξέρουμε πως είναι ψέμα, μα ας γίνουμε τα δυο μας ένα,
να σ' αγκαλιάσω, να μ' αγκαλιάσεις, να ξεγελιέσαι, να ξεγελιέμαι.
Να σ' αγαπήσω, να μ' αγαπήσεις, έστω για λίγο, για τοσοδούλι.
Σαν ζευγαρώνουν δυο βεγγαλικά
μοιάζουν με μηνύματα τηλεπαθητικά
στων προσώπων μας τις ζάρες.

Με δίχως σημαίες και δίχως ιδέες, δίχως καβάτζα καμιά
ντύθηκε η μέρα τα γούστα της νύχτας και η ψυχή μου πηδά
στον απέραντο την ψίχα.

Θες ν' αγγίξεις την αλήθεια για βγες απ' έξω απ' τη συνήθεια,
σύρε κι έλα να με λούσεις, κι ας είναι της καθαρευούσης.
Να σ' αγαπήσω, να μ' αγαπήσεις, έστω για λίγο, για τοσοδούλι.
Δρεπανηφόρα άρματα περνάν
στις τσιμεντούπολεις του θανάτου το συμβάν,
ασυγκίνητο σ' αφήνει.

Σου ξαναδίνω το είναι μου τώρα, θωρακισμένη καιρέ
με μια σκληρή, παγερή τρυφεράδα, σε πλησιάζω μωρέ,
μ' αυταπάτες πια δεν έχω.

Ξέρουμε πως είναι ψέμα, μας ας γίνουμε τα δυο μας ένα.
Δες, θα φτιάχνουμε στιχάκια, να περπατάν σαν καβουράκια,
πλάγια κι ακριβά τα χάδια, φως αχνό μες στα σκοτάδια.
Μ' ένα μου πήδο θα σε ξαναβρώ
στο μαγκανοπήγαδο της ήττας μου περνώ
Βενσερέμος...Βενσερέμος...

Καταρρέω

Πήρες και τους δρόμους, πας με τα φρικιά
και με εξοντώνεις ψυχολογικά
και άρχισες τα φεμινιστικά.

Ανεξαρτησία γύρευες κι εσύ,
τρέχεις μ' όποιον φτάνεις κι όποιον σου βρεθεί.
Γιατί να σ' αγαπάω δηλαδή;

Καταρρέω...κι άλλο πλέον δεν μπορώ,
θα ερωτευτώ τον Παπαντρέο, τον Ποπάυ, τον Ζορρό
και δεν ξαναγαπάω θηλυκό.

Μ' έναν κνίτη πρώτα, και μ' έναν χριστιανό,
μ' έναν ξαναμμένο μωαμεθανό
και μ' ένανε πρεζάκια παρδαλό.

Οι δικαιολογίες είναι περιττές
κι από εμπειρίες είχες αρκετές.
Ε, άιντε, ξεκαθάρισε τι θες.

Καταρρέω... το παρατραβάς.
Πως να αποφύγω το μοιραίο, έγινα και κερατάς.
Ελεύθερέ μου έρωτα πονάς.

Έγινε της μόδας ποιος θα σακατέψει ποιον,
εποχή της ρόδας και των πυρηνικών.
Ε, κάθομαι τις τρώω το λοιπόν.

Ένας αλλά Λέων, κι όλοι εσείς τυριά
δεν σηκώνω πλέον άλλη μαχαιριά.
Ρε, που την βρήκα τέτοια λεβεντιά!

Καταρρέω...κι άλλο πλέον δεν μπορώ
Θα ερωτευτώ τον Παπαντρέο, τον Ποπάυ, τον Ζορρό
και δεν ξαναγαπάω θηλυκό. (δισ)

Καταρρέω...κι άλλον πλέον δεν μπορώ,
θα εισηγηθώ στον Παπαντρέο να με κάνει υπουργό
και δεν ξαναγαπάω θηλυκό

Μπαγάσας

Αφήνω πίσω τις αγορές και τα παζάρια,
θέλω να τρέξω στις καλαμιές και τα λειβάδια.
Να ξαναγίνω καβαλάρης
και ξαναέλα να με πάρεις ουρανό!
Για δεν υπήρξα κατεργάρης
και την χρειάζομαι τη χάρη σου, μωρέ!

Ρε, μπαγάσα, περνάς καλά 'κει πάνω;
Μιαν ανάσα, γυρεύω για να γιάνω.
Δεν το πιστεύω να με χλευάζεις,
σαν σε χαζεύω δε χαμπαριάζεις.

Πρότεινέ μου κάποια λύση,
δεν θα σου παρακοστήσει.
Και θα σου φτιάχνω τραγουδάκια
με τα πιο όμορφα στιχάκια στο ρεφρέν,
για το χαμένο μου αγώνα
που τ' αστεράκια μείναν μόνα να τον κλαιν.

Αφήνω πίσω το σαματά και τους ανθρώπους.
Έχω χορτάσει κατραπακιές και ψάχνω τρόπους,
πως να ξεφύγω από τη μοίρα
και έχω μέσα μου πλημμύρα ουρανό!

Για δεν υπήρξα κατεργάρης
και θα το θες να με φλερτάρεις, γαλανέ.

Ρε, μπαγάσα, περνάς καλά 'κει πάνω;
Κάνε πάσα καμιά ματιά και χάμω,
'κει που κοιμάσαι και αρμενίζεις,
ξάφνου αστράφτεις και μπουμπουνίζεις.
Κι ότι σου 'ρθει κατεβάζεις,
μη θαρρείς πως με ταράζεις.

Γιατί σου φτιάχνω τραγουδάκια
με τα πιο όμορφα στιχάκια στο ρεφρέν.
Για το χαμένο μου αγώνα,
που τ' αστεράκια μείναν μόνα να τον κλαιν.

Για το χαμένο μου αγώνα,
που τ' αστεράκια μείναν μόνα να τον κλαιν...